

**ОПШТА ТЕОРИЈСКА
РАЗМАТРАЊА О УЗРОЦИМА
ДРУШТВЕНИХ КОНФЛИКАТА
08.04.2020.**

ОПШТА ТЕОРИЈСКА РАЗМАТРАЊА О УЗРОЦИМА ДРУШТВЕНИХ КОНФЛИКАТА

- ☞ Узроци друштвених сукоба су разноврсни, сложени и међусобно условљени
- ☞ О узроцима друштвених сукоба, још у античком добу, писао је **Тукидид**, наводећи три основна узрока сукоба:
 1. страх
 2. сукоб због части
 3. зарада

ОПШТА ТЕОРИЈСКА РАЗМАТРАЊА О УЗРОЦИМА ДРУШТВЕНИХ КОНФЛИКАТА

☞ **Т. Хобс** у људској нарави, налази три главна узрока сукоба:

1. добитак

2. сигурност

3. углед

☞ Узроци сукоба су условљени и типом политичког система, односно количином примене силе ради очувања дате друштвене структуре и односа у њој

ОПШТА ТЕОРИЈСКА РАЗМАТРАЊА О УЗРОЦИМА ДРУШТВЕНИХ КОНФЛИКАТА

☞ Друштвени сукоба могу бити узроковани и подстицани различитим факторима: чињеница да увек постоји мање добара и вредности, него што је потребно индивидуама и друштву у целини; неслагање између количине добијених ресурса и убеђења да приступ ка њима неправично ограничава супротна страна; систем вредности и принципи који нису прихватљиви за све; дефинформација; неостварени интереси; политика; култура; обичаји; егоизам...

ОПШТА ТЕОРИЈСКА РАЗМАТРАЊА О УЗРОЦИМА ДРУШТВЕНИХ КОНФЛИКАТА

- ❧ Концепт интереса и вредности
- ❧ Непосредни узроци друштвених конфликта
- ❧ Посредни узроци друштвених конфликта
 1. Структурни фактори
 2. Политички фактори
 3. Економски фактори
 4. Културно-перцептуални фактори

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА И ВРЕДНОСТИ

У савременој конфликтологији заступљена су два концепта који са различитих становишта тумаче узроке људског деловања и сукобљавања:

- 1. концепт интереса
- 2. концепт вредности

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ❧ Интереси представљају рационално усмерено понашање људи, оријентисано према одређеним добрима од виталног значаја за њих
- ❧ Интерес се изражава као настојање да се нешто достигне, промени или сачува
- ❧ Интереси су мотивациони чинилац и покретач сваког социјалног конфликта, јер друштвене групе ступају у акције ради њиховог задовољавања

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ❧ Са становишта друштвених конфликта, интересе треба посматрати као суштинску усмереност према одређеним добрима која одређују друштвени положај и квалитет живота људи у одређеном друштву
- ❧ Интереси се, са становишта друштвених конфликта, могу поделити на:
 - ❧ 1. различите
 - ❧ 2. супростављене
 - ❧ 3. противречне

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ❧ **Различити интереси** су усмерени према разноликим, али међусобно независним добрима; иако различити, у принципу, не доводе до друштвених сукобљавања
- ❧ **Супростављени интереси** су усмерени према различитим, али међусобно повезаним циљевима. По правилу, проузрокују друштвено сукобљавање, али постоји могућност за разрешење сукоба компромисом
- ❧ **Противречни интереси** подразумевају да задовољавање интереса једне стране искључује могућност истовременог задовољавања интереса друге стране. Трајније разрешење сукоба могуће је само наметањем превласти једне стране над другом, или радикалним мењањем друштвених услова који генеришу противречне интересе (нпр. класни интереси)

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ☞ Узроци друштвених сукоба проистичу из разлика у интересима и друштвеном положају група, класа, етничких и верских заједница, као и разлика у вредностима, циљевима, личностима, образовању, култури
- ☞ Сукоб интереса социјалних група представљаће извор конфликта, све док различити интереси буду проистицали из друштвеног положаја

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ☞ Да би се манифестовао сукоб између интересних група морају постојати супростављени или противречни интереси, и друштвени услови за деловање у правцу реализације интереса
- ☞ Латентни (прикривени) сукоб претвара се у манифестни (отворени) када дође до тренутне повреде интереса одређене стране у сукобу

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ☞ Интереси различите трајности и интензитета могу да се:
- ☞ 1. међусобно искључују и поништавају
 - ☞ 2. производе резултанту која њиховом заједничком дејству даје нови правац
 - ☞ 3. уливају једни у друге и као истосмерни интегришу производећи кумулативно дејство

КОНЦЕПТ ИНТЕРЕСА

- ☞ Резултат сукоба интереса условљен је степеном друштвене или политичке моћи, која се налази у позадини сваког интереса
- ☞ Током читаве историје, интереси најдоминантнијих снага у једном друштву, наметани су као општи интереси свих друштвених класа. Владајуће друштвене класе су кроз призму сопствених интереса и вредности, одређивале и суштину друштвеног интереса

ВРЕДНОСТИ

- ❧ Вредности се означавају као одређени циљеви, принципи, тежње, дела етичке, спознајне или естетско-уметничке природе (вредност истине, добра и сл.)
- ❧ Вредности су обрасци усмеравања људског понашања према одређеним пожељним стандардима
- ❧ Вредности се организују у „идеал“, који друштво предлаже својим члановима
- ❧ Вредности су формиране међусобним деловањем историјских, актуелно социјалних и индивидуалних чинилаца, који усмеравају понашање својих носилаца ка одређеним циљевима

ВРЕДНОСТИ

- ❧ Вредности се јављају као значајан мотивациони фактор настанка унутаргрупних и међугрупних сукоба
- ❧ У теорији постоји и појам „**конфликт вредности**“, као специфичан случај социјалног сукоба који може бити на различитим нивоима, који се везује за супростављене интересе и борбу за ограничена добра
- ❧ Вредности су саставна компонента друштвених сукоба и нераздвојно су повезане са интересима
- ❧ Као што вредности утичу на садржај интереса, тако и интереси значајно учествују у формирању, одржавању или промени савремених вредности

ВРЕДНОСНИ СИСТЕМИ

- ❧ Вредности нису статичне категорије, већ се мењају са цивилизацијама
- ❧ Са становишта друштвених сукоба, значајни **вредносни системи**, који су сваки у свом историјском времену, оставили трага на друштвене односе и филозофске погледе на свет, су:
 - ❧ 1. Киничко-стоички вредносни систем
 - ❧ 2. Хришћански вредносни систем
 - ❧ 3. Хедонистички вредносни систем
 - ❧ 4. Интелектуалистичко-идеалистички
 - ❧ 5. Прагматички и културолошки вредносни систем

ВРЕДНОСНИ СИСТЕМИ

❧ **Киничко-стоички вредносни систем,**
заснован је на моралним начелима која служе
као оријентир за свакодневни живот, а нека од
начела су:

❧ 1. одрицање и уздржавање

❧ 2. трпљење

❧ 3. теза о природној моралности (божанско порекло
моралног живота)

❧ Најзначајнији предстваници су: Антистен и
Диоген

ВРЕДНОСНИ СИСТЕМИ

- ❧ **Хришћански вредносни систем** помоћу низа упутстава или конкретних заповести за живот помаже људима да уреде своје односе и свој лични живот
- ❧ **Хедонистички вредносни систем** полази од поставке да се задовољство налази у човеку, па се човек не сме устезати од физичких и интелектуалних задовољстава; одобрава акцију која води задовољавању чула
- ❧ **Интелектуалистичко-идеалистички вредносни систем** ослања се на разум и духовност, као критеријуме и вредосни оријентир за човекове акције

ПРАВНЕ ВРЕДНОСТИ

- ☞ Слобода, правда, једнакост, мир, сигурност...
- ☞ Филозофија права као посебна филозофска дисциплина за свој предмет има и питања правних вредности
- ☞ Са становишта правних наука, о вредностима се може говорити у ширем и ужем смислу. У ширем смислу, као питање којим вредностима тежи одређени правни поредак, а у ужем, питање о вредности средстава којима се ти поретци служе, односно јесу ли та средства примерена или не

ПРАВНЕ ВРЕДНОСТИ

- ❧ Предмодерно доба се одликује прихватањем ограниченог концепта слободе и једнакости; робови, странци, жене и деца нису уживали слободу, јер се она везивала за заједницу, а не за појединца
- ❧ Тек Француском револуцијом подржана је једнакост свих грађана пред законом, а слобода појединца унета у право
- ❧ Кантова филозофска мисао изродила је људска права прве генерације (лична и политичка), друге (социјална, економска, културна) и треће генерације (право на мир)

ПРАВНЕ ВРЕДНОСТИ

- ☞ У савремено доба, које се одликује поновним прихватањем значаја правних вредности, демократија се сматра најпожељнијим политичким поретком, који се темељи на поштовању и заштити људских права
- ☞ Све мање постаје битна сама форма државне власти, а све су битнији принципи „слобода појединца“ и „једнакост појединца“. Власт треба да има задатак да се стара о сигурности грађана, и о реду и миру

Х В А Л А